

w którego imieniu dyplom odebrał Biskup Pomocniczy Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej dr hab. Mariusz Leszczyński, prof. dr hab. Grażyna Karolewicz, ks. prof. dr hab. Marek Tomasz Zahajkiewicz, ks. prof. dr hab. Franciszek Drączkowski, ks. prof. dr hab. Anzelm Weiss, ks. prof. dr hab. Stanisław Wilk oraz ks. prof. dr hab. Zygmunt Zieliński, który – niestety – nie uczestniczył w uroczystości jubileuszowej. Po wręczeniu dyplomów zabrali głos wyróżnieni profesorowie oraz jeden z przybyłych gości – ks. prof. dr hab. Józef Swastek z Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu.

Centralnym punktem obchodów Jubileuszu była uroczysta Msza św. dziękczynna sprawowana w kaplicy Konwiktu Księża Studentów KUL pod przewodnictwem Księdza Arcybiskupa Seniora Archidiecezji Warmińskiej dr. Edmunda Piszca, który też wygłosił okolicznościową homilię. Wspólnie z Księdzem Arcybiskupem Mszę św. sprawowali profesorowie i absolwenci Instytutu z Księdzem Biskupem dr. hab. Mariuszem Leszczyńskim na czele. We Mszy św. modlono się także o błogosławieństwo dla Instytutu oraz o życie wieczne dla zmarłych profesorów, absolwentów i studentów. Po Mszy św. w Collegium Norwidianum odbył się obiad, a po nim uczestnicy spotkania jubileuszowego powrócili do Kolegium Jana Pawła II, gdzie mieli okazję do wspólnego spotkania i rozmów, a przede wszystkim wspominania czasu studiów.

W spotkaniu jubileuszowym wzięło udział ponad pięćdziesiąt osób. Wśród nich byli nie tylko pracownicy, lecz także studenci oraz znaczna liczba absolwentów Instytutu, którzy reprezentowali ośrodki naukowe z całej Polski. Duże zainteresowanie jubileuszem i liczny w nim udział świadczą o potrzebie organizowania tego typu spotkań.

ks. Piotr Szczur – Lublin, KUL

17. WCZESNOCHRZEŚCIJAŃSKA MISTAGOGIA MODLITWY (II Międzynarodowa Konferencja CPO, Utrecht, 26-29 VIII 2014)

Holenderskie Centrum Studiów Patrystycznych (Centrum voor Patristisch Onderzoek = CPO) zorganizowało w Utrechcie (Holandia) w dniach **26-29 VIII 2014 r.** II Międzynarodową Konferencję, której temat brzmiał *Wczesnochrześcijańska mistagogia modlitwy* (*The Early Christian Mystagogy of Prayer*). W ostatnim dziesięcioleciu „mistagogia” rzeczywiście wzbudziła wielkie zainteresowanie w całym świecie, co można stwierdzić na podstawie częstotliwości wydawania na ten temat różnych publikacji. Pierwotny Kościół używał tego terminu na określenie wtajemniczania ochrzczonych do sformalizowanej modlitwy, dogmatów i rytów, które ukrywano przed światem zewnętrznym. Szerzej termin ten wskazuje również na przeobrazeniowy proces, który wczesnochrześcijańscy autorzy stosowali na indywidualne otwarcie się na komunikację z boskością. Dzisiaj jednak wyniki badań neurologicznych obligują wręcz uczonych, zajmujących się tymi procesami, do interpretowania swych wyników w kontekście programowania mózgu poprzez przesyłanie idei religijnych. Wydaje się jednak, że Ojcowie Kościoła widzieli w niej jednak coś więcej, dlatego tak często pouczali w swych mistagogicznych traktatach o funkcji i znaczeniu modlitwy.

Druga konferencja CPO skupiła się zatem na wczesnochrześcijańskiej mistagogii. Wygłoszono podczas jej trwania szereg referatów, które ukazywały modlitwę jako element inicjacji chrześcijańskiej i przeobrażenia, poprzez różne jej formy, indywidualne i zbiorowe, które może przyjmować – jako prośba i dziękczynienie, cięsa i medytacja, skrucha i wyznanie. Uwzględniono również kontekst: historyczny,

teologiczny, literacki, religijny i kulturalny, w których modlitwa może oddziaływać. Starano się przede wszystkim odpowiedzieć na pytanie: jakie efekty udało się osiągnąć Ojcom Kościoła w sferze wiedzy, życia uczuciowego i zachowań, kiedy mówili i pisali o modlitwie?

Miejsca obrad usytuowane były w różnych budynkach znajdujących się w historycznej części Utrechtu, niemniej jednak nie były to wielkie odległości i wszędzie można było dojść na piechotę. Konferencja mogła być zrealizowana dzięki aktywnemu wsparciu finansowemu takich instytucji jak: Tilburg University, VU University Amsterdam oraz holenderskiej Prowincji OO. Augustianów. Opłata za udział w konferencji dla uczestników wynosiła 120 EUR (w cenie uwzględniono plenarne posiedzenia, spotkania z ekspertami oraz obiad [2 razy]).

Podczas obrad w 10 sesjach wygłoszono następujące prelekcje (najczęściej w j. angielskim, nie licząc kilku w j. holenderskim): Frans van der Meché (Erasmus UMC Rotterdam), *Bidden en het brein*; Gerard Rouwhorst (Tilburg University), *Initiation of the Community and the Individual by Prayer. The Formation of an Early Christian Tradition*; Willemien Otten (University of Chicago), *West and East: Prayer and Cosmos in Augustine and Maximus Confessor*; Marcel Poorthuis (Tilburg University), *How Do We Learn to Address God as Father? A Comparison Between Rabbinic and Patristic Sources*; Marten van Willigen (PThU Amsterdam/Tilburg University), *The Lord's Prayer as a Mystagogical Testimony. Did Augustine Interpret the Pater Noster Consistently?*; Henk Bakker (VU University), *"So on Earth": Liturgy from Heaven*; Hans van Loon (Tilburg University), *Prayer and Fasting in Cyril of Alexandria's Festal Letters*; Anthony Dupont – Matthew Knotts (KU Leuven/Research Foundation Flanders), *Why Pray? Augustine of Hippo's Mystagogical Understanding of Sapientia as True Worship*; Nienke Vos (VU University), *"Remember me": Mystagogical Functions of Prayer in Early Christian Lives of Saints*; Benno Zuiddam (Greenwich School of Theology, North West University), *The Interdependence of Revelation and Prayer in Clement of Rome to the Corinthians*; Giselle de Nie (Utrecht University), *Desert and Other Traditions of Prayer in Gregory of Tours' "Life of the Fathers"*; Peter Ben Smit (VU University/Utrecht University), *Prayer and Participation in the Eucharist in the Work of Ignatius of Antioch*; Andrew Louth (Durham University [UK], VU University), *The Lord's Prayer as Mystagogy from Origen to Maximus Start with coffee and tea*; Mary Carruthers (New York University), *"The Desert", Sensory Delight, and Prayer in the Augustinian Revival of the Twelfth Century: The Case of Pierre de Celle*; Laela Zwollo (Tilburg University), *Augustine's Longings for God in his Prayer to the Holy Trinity ("De Trinitate" XV 28, 51)*; Henk van Vreeswijk (Tilburg University), *John Chrysostom on Prayer and Song, Music, and Dance*; Metha Hokke (Tilburg University), *The Mystagogical Function of the Virginity Imagery in the Prayers Ending Ambrose's "De institutione virginis" and "Exhortatio virginitatis"*; Martin Claes (Tilburg University), *Unity and Similarity in Life and Prayer. Correspondences between St. Anthony's "oratio perpetua" and Augustine's Ideal of Congruity between Interior and Exterior Man*; Michael Bakker (VU University), *The Noetic and Cardiac Psychologies of Prayer as part of the Mystagogical Habitat of the Greek Fathers*; Paul van Geest (Tilburg University), *Praying Without Words in Augustine and his Mystagogy*; Arnold Smeets (Tilburg University), *Praying and Prayers in Gregory the Great's Letters. Exploring Mystagogical Meaning in Functional Texts*; Paula Rose (VU University), *"Spiritui requies adquirenda est": Augustine and the Prayer*

for the Deceased; Michel Van Parys OSB (Chevetogne/Grottaferrata), “*Fireside Talk*”: *gesprek over een leven tussen kloostergemeenschap, wereldkerk en patristiek* [ged’interviewd door Monic Slingerland] (Trouw); Joseph Lucas (VU University, St. Tikhon’s Orthodox Seminary), *The Matrix of Prayer, Humility, and God’s Vindication in Greek Ascetical Literature (4th-8th centuries)*; Liuwe Westra (Tilburg University), “*Lex orandi, lex credendi*”? *The Evidence of the “Sermones in traditione orationis” in the Latin West*; Michel Van Parys OSB (Chevetogne/Grottaferrata), *Publiekslezing Basileios van Kaisareia, het Woord Gods leert ons bidden*.

Obrady sympozjalne były więc bardzo bogate i ciekawe, wykłady erudycyjne, a wśród prelegentów wielu bardzo cenionych specjalistów, chociażby: Andrew Louth (Durham University, VU University Amsterdam), Michel Van Parys OSB (Chevetogne/Grottaferrata), Mary Carruthersa (New York University), Gerard Rouwhorst (Tilburg University) i Paul van Geest (Tilburg University/VU University Amsterdam). Wydaje się jednak, że zabrakło jednego: umieszczenia w programie codziennej wspólnej modlitwy.

Józef Figiel SDS – Lublin, KUL

18. PISMA KOBIEŃ I PISMA APOKRYFICZNE MIĘDZY OKRESEM WCZESNOCHRZEŚCIJAŃSKIM I PÓŹNOANTYCZNYM (Katania, 11-13 IX 2014)

W dniach 11-13 IX 2014 r. w pięknym benedyktyńskim Klasztorze św. Mikołaja w Katanii zostało zorganizowane sympozjum, którego przewodnim tematem były ***Pisma kobiet i pisma apokryficzne między okresem wczesnochrześcijańskim i późnoantycznym*** (*Scritti di donne e scritti apocrifi tra primo cristianesimo e tardo antico*). Patronat i wsparcie finansowe dla tego przedsięwzięcia zapewniły następujące instytucje: Karl-Franzens-Universität Graz, Università degli Studi di Catania – Dipartimento di Studi Umanistici (DISUM) oraz włoskie Ministerstwo Edukacji (Ministero dell’Istruzione, dell’Università e della Ricerca) w ramach programu mającego na celu wzmacnianie krajowej bazy naukowej, również w kontekście bardziej skutecznego uczestnictwa w europejskich inicjatywach związanych z ramowymi programami Unii Europejskiej, a także wspierającego młodych naukowców FIRB – Futuro in ricerca 2012 (zwłaszcza zaś istniejącego projektu: *La percezione dello spazio e del tempo nella trasmissione di identità collettive. Polarizzazioni e/o coabitazioni religiose nel mondo antico [I-VI secolo d.C.] [Postrzeganie czasu i przestrzeni w przekazywaniu tożsamości zbiorowych. Polaryzacja i/lub kohabitacja religijna w starożytnym świecie [I-VI w. po Chr.])*). Obrady sympozjum odbywały się w tzw. „Chórze nocnym” (Coro di notte) klasztoru, gdzie często organizowane są różne imprezy naukowe lub kulturalne, najczęściej o charakterze muzycznym.

W pierwszym dniu, wprowadzającym (11 IX), uczestnicy mogli zapoznać się bliżej z dwoma projektami naukowymi: 1. *La Bibbia e le donne* (Adriana Valerio [Neapol] – Irmtraud Fischer [Graz] – Mercedes Navarro Puerto [Madryt]), 2. ze wspomnianą już inicjatywą FIRB (Arianna Rotondo [Katania]).

Następnego dnia (12 IX) rozpoczęły się właściwe obrady sympozjalne – przybyłych gości powitał dziekan Wydziału Studiów Humanistycznych Uniwersytetu